

FI lausuntopyyntö VV

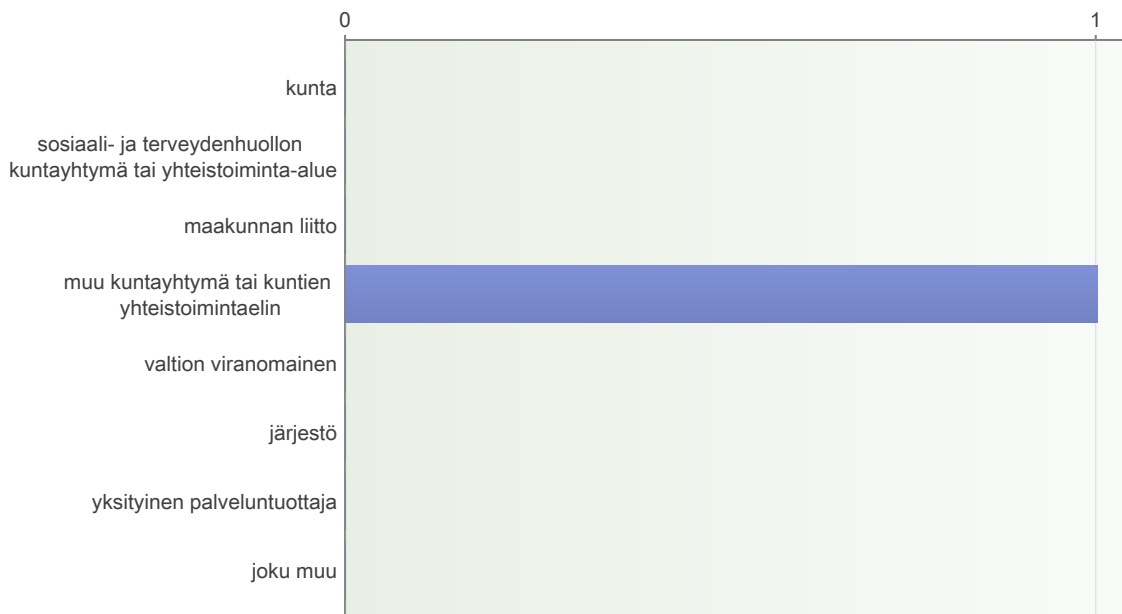
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimitilimessä	Toimielimen nimi
Kuntien takauskeskus	Tuukka Salminen	tuukka.salminen@kuntien takauskeskus.fi	16.3.2017	Hallitus

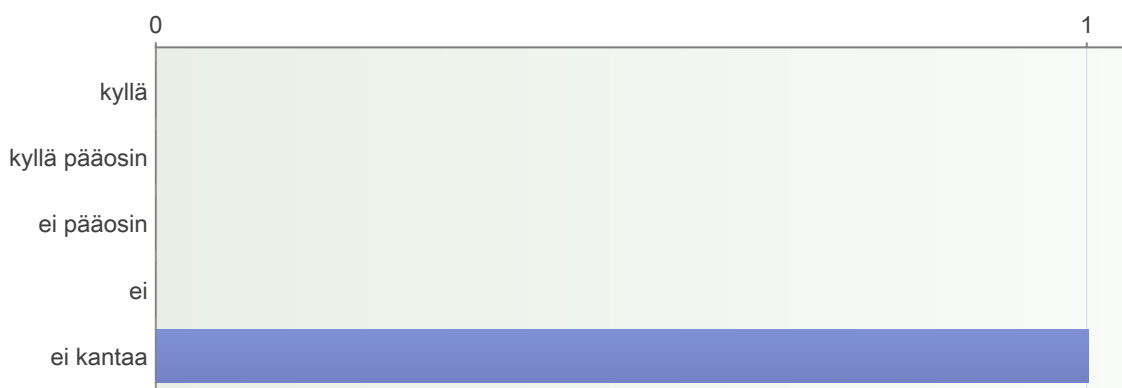
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

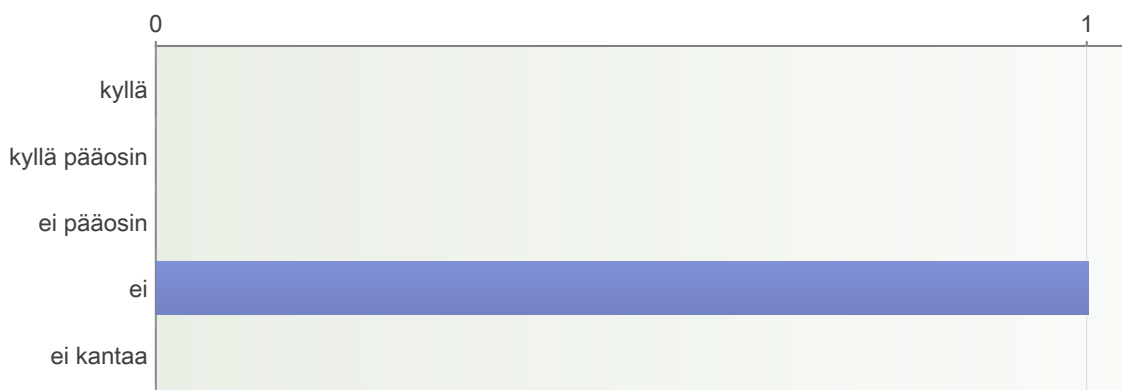

10. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

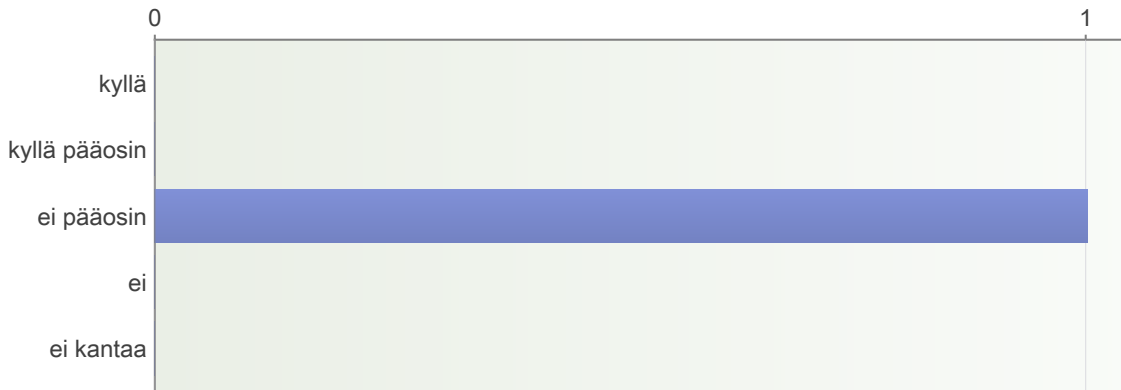
12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Nykymuotoisen esityksen mukaiset omaisuus- ja rahoitushuollon järjestelyt johtanevat kuntien luottokelpoisuuden ja riskiluokituksen alenemiseen sekä kuntien ja sosiaalisen asuntotuotannon rahoituskustannusten nousuun. Tämä aiheuttaa kokonaistaloudellista tehottomuutta.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

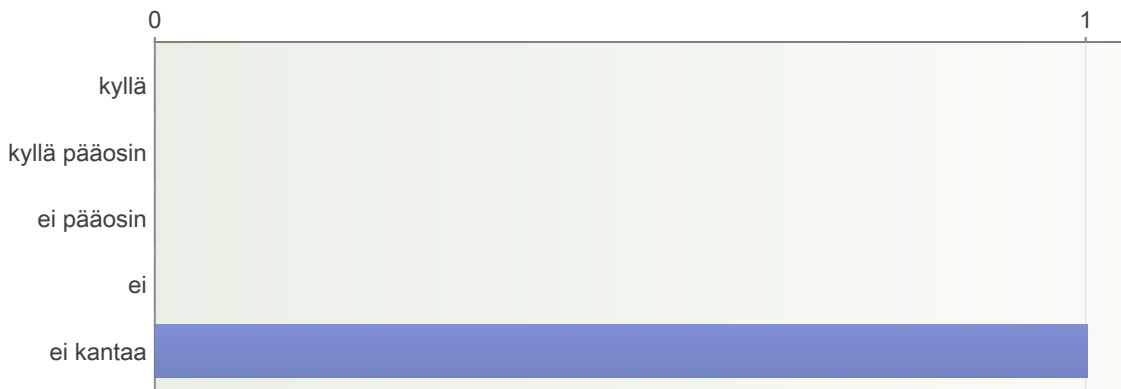
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Esitys kaventaa asukkaiden itsehallinnon mahdollisuutta omaan pääomatalouteen, joka on itsehallinnon keskeinen tunnusmerkki.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

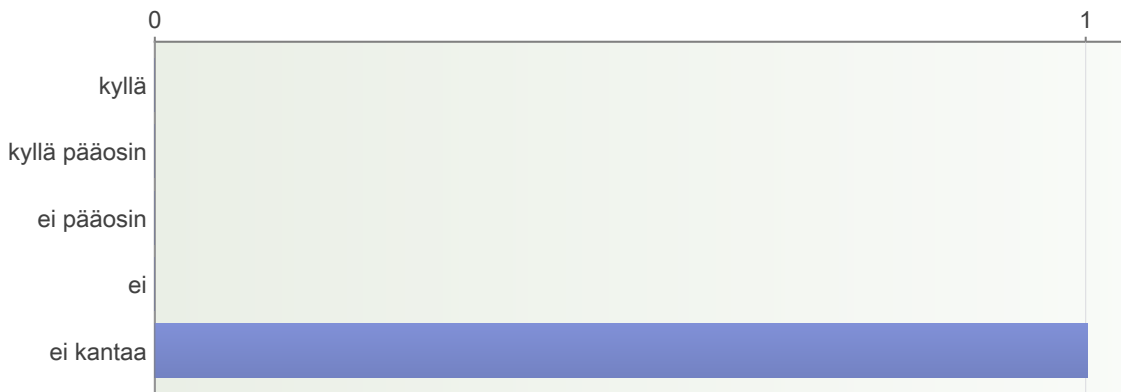

16. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvakuista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiöittettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

21. Vapaamuotoiset huomiot.

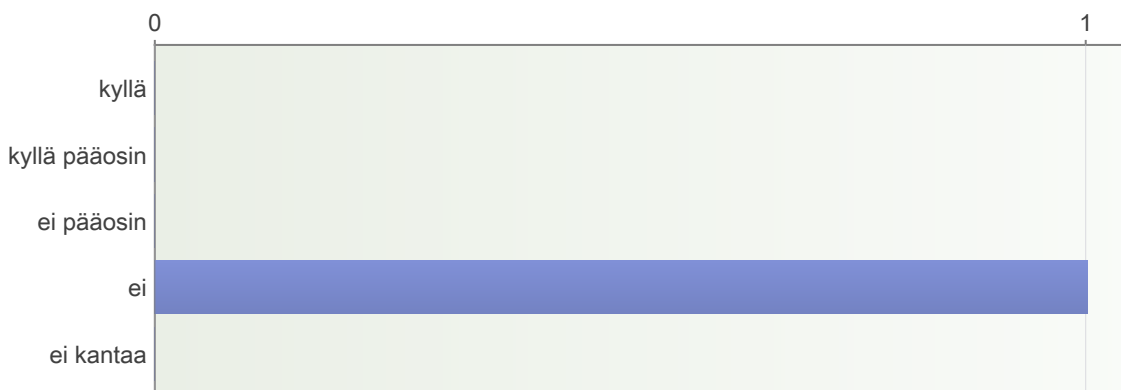
Vastaajien määrä: 1

- Maakunnilla ei ole ohjausvaltaa kohdentaa palvelujen alueellista sijaintia nykyistä kuntaperusteista järjestelmää vastaavalla tavalla. On ilmeistä, että valinnanvapaus johtaa tilanteeseen, jossa valinnanvapaustuottajilla on myös mahdollisuus olla tarjoamatta palveluita.

Kokonaisuudessaan vaikuttaa siltä, että valinnanvapausmallin yhteyttä palvelujen sijaintiin ja sijaintia koskevaan ohjailuun ei ole esitysluonnoksessa huomattu käsitellä.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

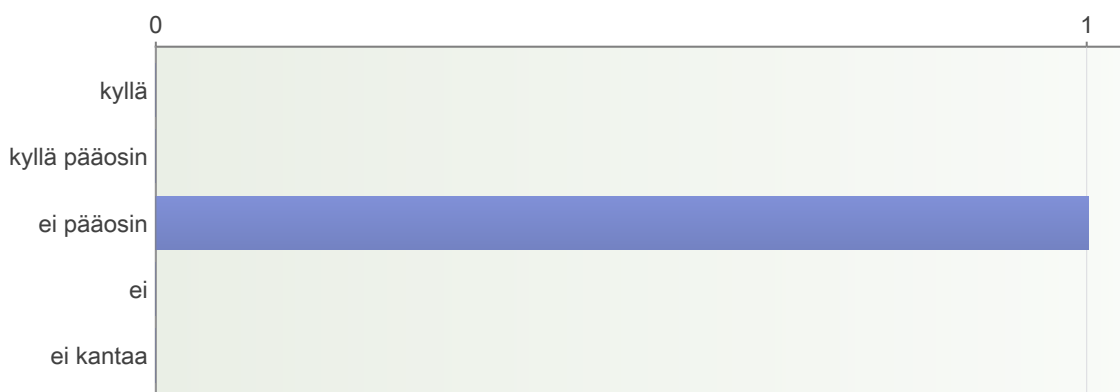
23. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- On ilmeistä, että valinnanvapausjärjestelmä muodostaa valinnanvapauspalvelun tarjoajille mahdollisuuden toteuttaa järjestämisvelvollisuutta ei palvelua tarjoamalla vaan maksuseteliä tarjoamalla.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

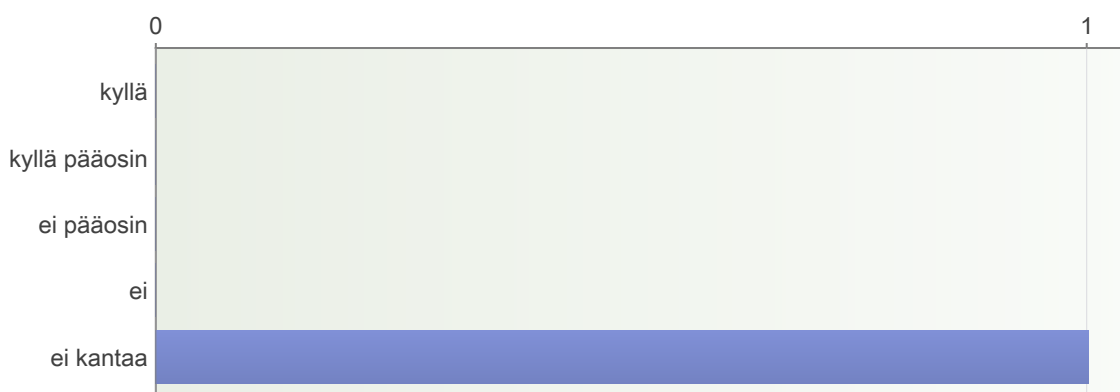
25. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmässä asiakas saattaa olla pakotettu ottamaan vastaan maksusetelin tarjotun palvelun sijaan. Tältä osin maksusetelijärjestelmä kaventaa julkisen vallan perustuslaillista velvollisuutta palvelun järjestämiseen ja ulkoistaa järjestämisvastuun palvelun tarpeessa olevalle ihmiselle.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

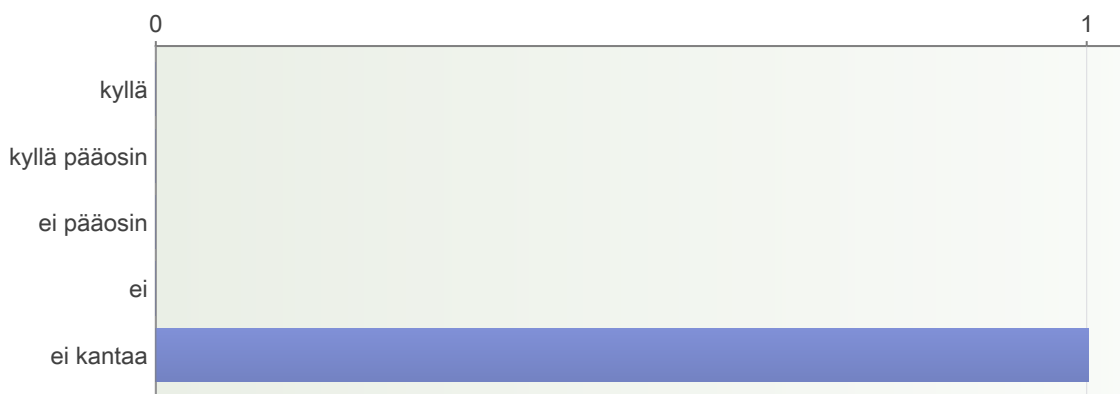

27. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

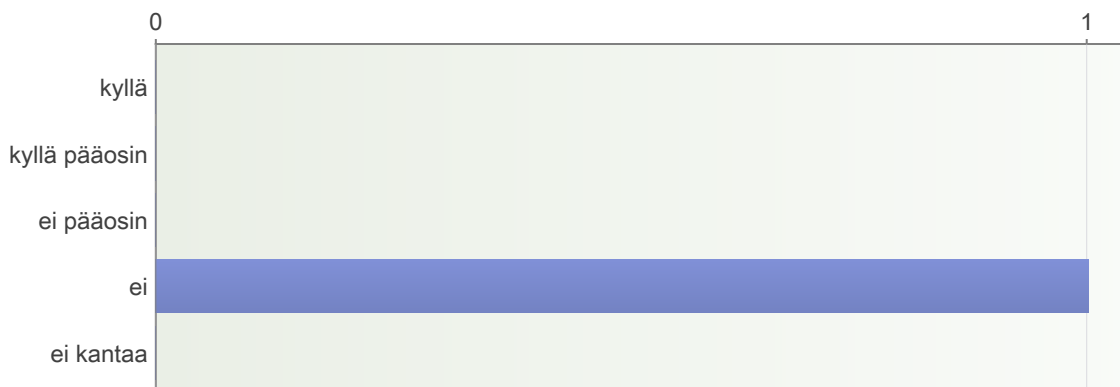

29. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan järjestämisvastuu kattaa myös sosiaali- ja terveystalvelujen vaatimat kiinteistöt ja pääomakannan. Asiakassetelijärjestelmä ei sovellu pääomakannan turvaamiseen liittyvään toimintaan lainkaan; asiakassetelijärjestelmä soveltuu lähellä täyskapasiteettiaan toimivien yritysten väliseen tarjontakilpailuun.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

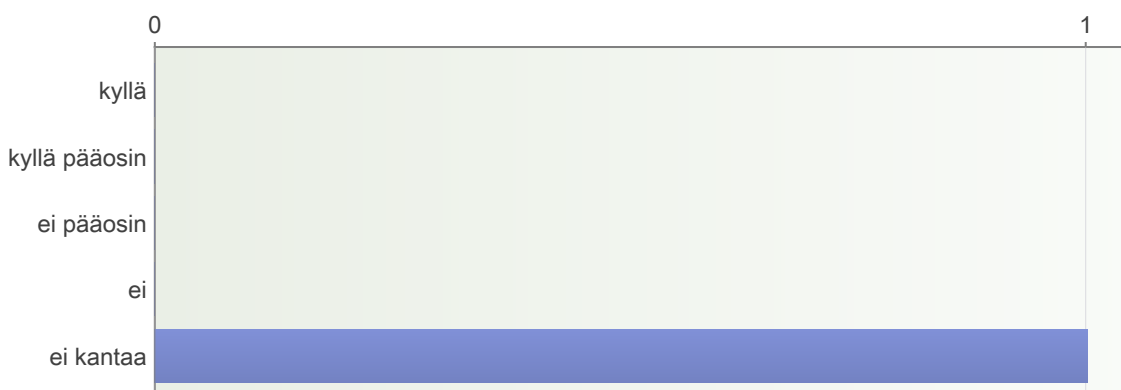

33. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

37. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

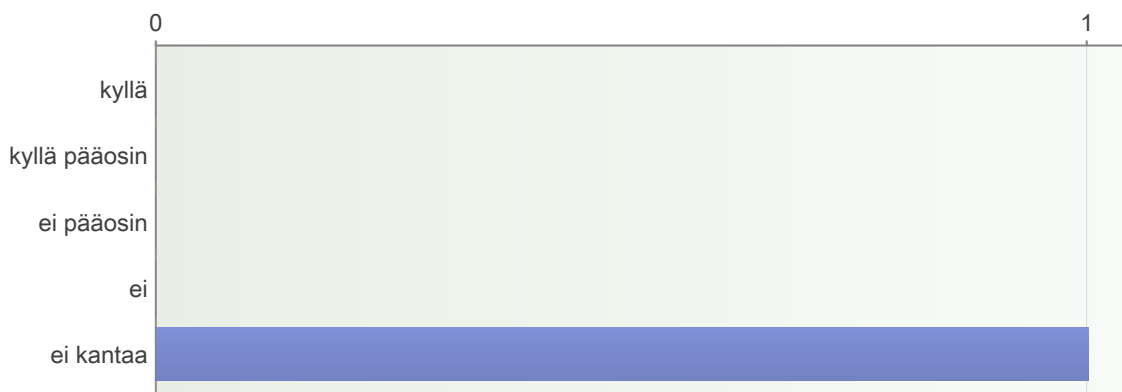

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

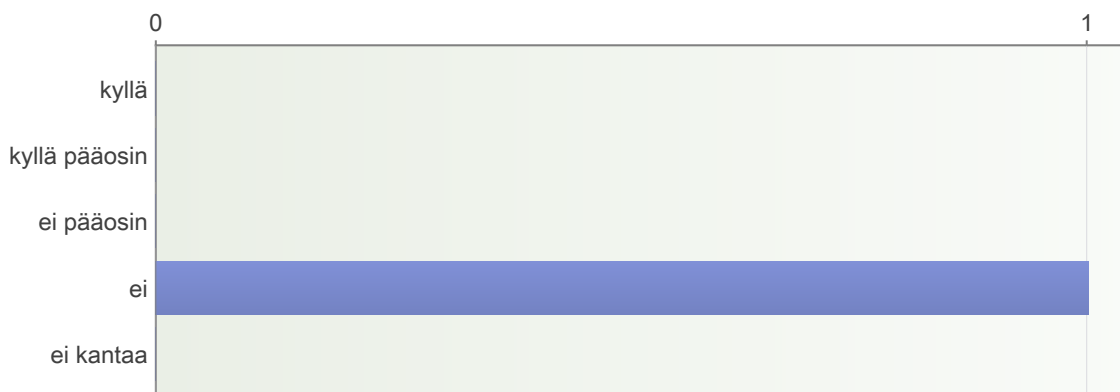

41. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

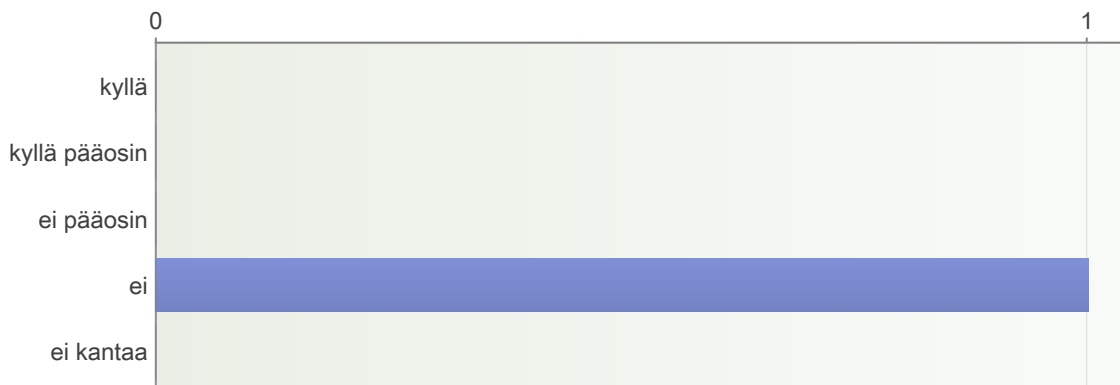
Vastaajien määrä: 1

- Säännöksissä ei käsitellä miten julkisen vallan järjestämisvastuu hoidetaan epäjatkuvuustilanteissa, jolloin yksityinen tuottaja on konkurssissa tai muutoin toimintakyvytön.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Palvelujen tuottaminen edellyttää pääomakantaa, jonka tehokkaaseen muodostumiseen lyhytaikaiset sitoumukset, joissa yhdistyy sekä varsinaisen toiminnan menot että pääomahuollon korvaukset, ei ole kannustinvaikutuksiltaan tarkoituksenmukainen.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

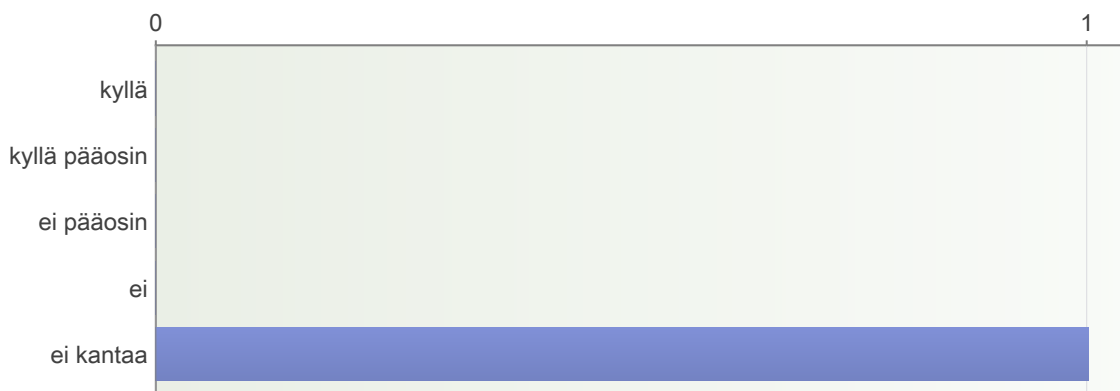

47. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

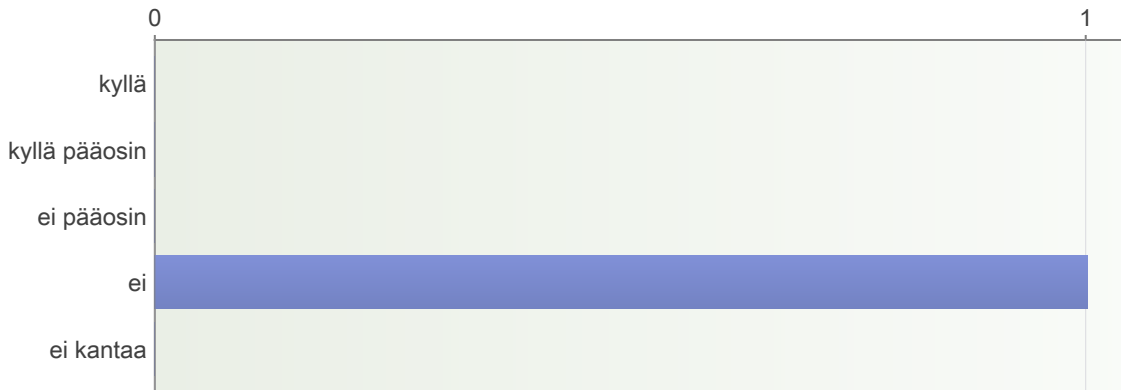

49. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

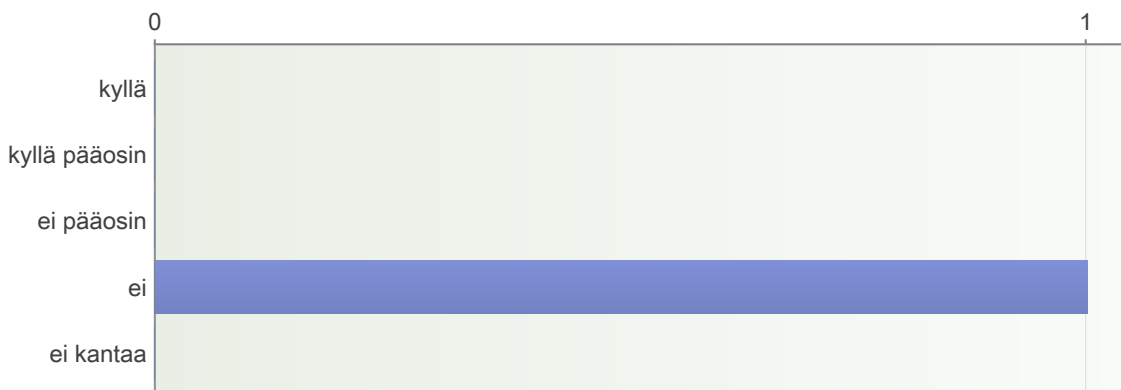
51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnalla oleva järjestämisvastuu kattaa olennaisesti myös kiinteistöt ja muut pääomahuollon piiriin kuuluvat toiminnot, joiden hoitamiseen ilman tasetta toimivalla maakunnalle ei ole käytännöllisiä eikä edes teoreettisia edellytyksiä. Erityisenä ongelmana on tehokkaiden kiinteistömarkkinoiden alueellinen repaleisuus, jonka korjaamiseen valtakunnallinen palvelulaitos on lähes huonoin mahdollinen kuviteltavissa oleva julkisen sektorin kiinteistömuodostuksen työkalu.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

53. Vapaamuotoiset huomiot.

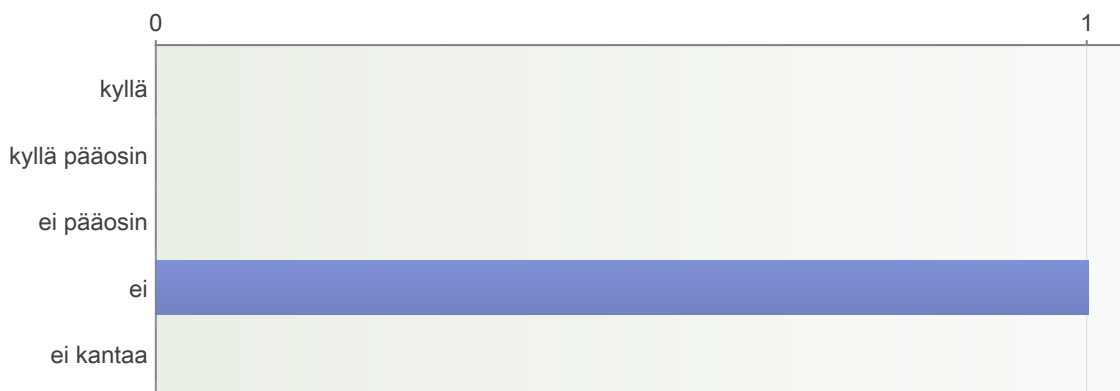
Vastaajien määrä: 1

- Ei anna, koska nykymuodossa pääomakannan omistajille muodostuu tosiasiasa luonnollista monopolia vaikuttava olosuhde: se, joka omistaa soveltuvat kiinteistöt ja toimitilat, sanelee myös sote-keskusten sijoittumisen. Kuntien kiinteistömuodostus ja kiinteistöjen kilpailullinen luovuttaminen eri tuottajien käyttöön muuttaisi ratkaisevasti esitystä uusia markkinoita muodostaviksi, kun alalle tulijoiden ei tarvitsisi huolehtia kiinteistöistä ja kiinteästä pääomasta vaan ainoastaan palveluista.

Esitysluonnos antaa ratkaisevan kilpailuedun toimijoille, jotka kykenevät samassa yhteydessä pääomakannan ja toimintojen järjestämiseen. Pienet ja keskisuuret yritykset, jotka eivät pysty pääomakannan järjestämiseen, eivät pääse markkinoille.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Vastaajien määrä: 1

- Katso edellinen kohta. Sote-kiinteistöjen muodostus ja ylläpito tulisi osoittaa aluetasolla kuntien tehtäväksi, ja kuntien tulisi antaa tilat syrjimättömin ehdoin eri toimijoiden käyttöön. Vasta tämä menettely loisi riittävät edellytykset pienten toimijoiden markkinoille tuloon.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

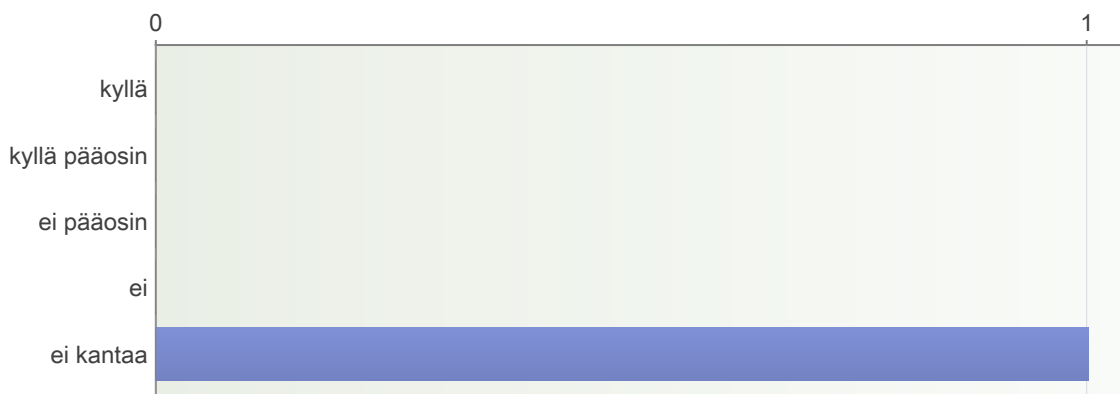
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Periaatteessa myönteisesti, edellyttäen että on mistä valita ja palveluntuottaja ei ole vetäytynyt palvelun tuottamisvastuustaan esim. maksuseteliä tarjoamalla.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

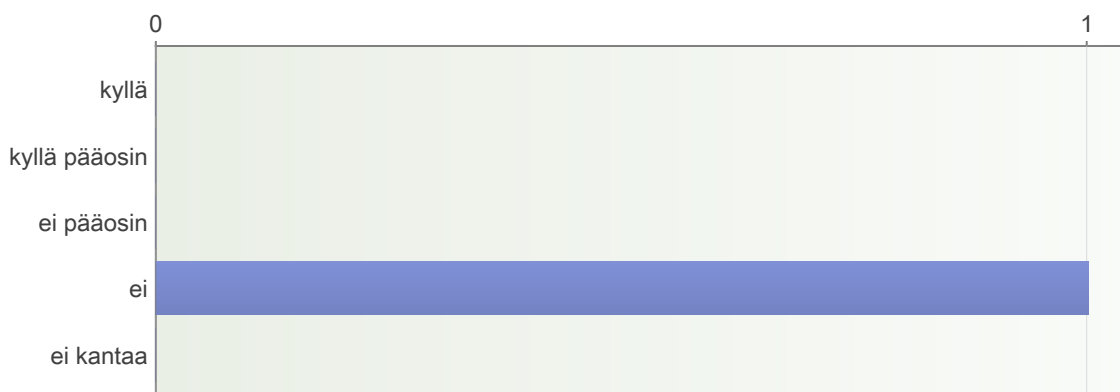

59. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Vaikutusarvioinnissa on sivuutettu pääomakannan muodostumista koskeva kehitystyö ja kehitysmahdollisuudet sekä arviointi lähes kokonaan. Minkä pääomakannan varaan maakunnat rakentavat palvelujen tarjonnan jatkuvuusvelvoitteensa, mikäli esitys toteutuu sellaisenaan? Valtakunnallisen palvelulaitoksen päätöksentekoviiveiden vuoksi huolenaihe on sangen perusteltu.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Kuntien aseman muuttamista ja uudistuksen kehitysehdotuksia on käsitelty laajasti takauskeskuksen hallituksen päätöksessä ja erillisissä perustelumuuksioissa.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslainsäädännön myötä valtakunnallisen palvelukeskuksen kiinteistötarjonta tuli tosiasiasa kilpailulliseksi ja muutti aiemman maakuntauudistusta varten luodun asetelman olennaisesti toisenlaiseksi. Muuttunutta pääomahuollon asetelmaa ei ole kuitenkaan ole kehitetty valinnanvapauslainsäädännössä; vaikutelmaksi jää, että muutoksen suuruus on kyllä tiedostettu nyt lausunnolla olevassa esitysluonnoksessa, mutta se on jätetty ehkä juuri tästä syystä käsittelemättä.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntalakiesityksessä ja valinnanvapauslainsäädäntöluonnoksessa osoitetaan maakunnalle painavat sosiaali- ja terveystalouden järjestämistä koskevat perustuslailliset velvoitteet. Niiden hoitamisessa maakunnille muodostuu paitsi avoimia myös piileviä taloudellisia velvoitteita, jotka mahdollisesti realisoituvat vasta vuosien kuluessa.

Järjestämisvastuiden painavuuden ja velvoitteiden selkeän käsittelyn vuoksi maakuntalakikokonaisuuteen tulisi kirjata valtion vastuu maakuntien taloudellisista velvoitteista ottaen huomioon, että vastuita tullaan käsittelemään mahdollisesti hyvinkin kaukana tulevaisuudessa.

Maakunnat on perustettu perustuslain 121 § 4 momentin mukaisina itsehallinnollisina toimijoina. Mainitun momentin mukaisesti perustetussa itsehallinnossa (Laki saamelaiskäräjistä 17.7.1995/974) valtion vastuu on todettu seuraavasti:

[-]

2 § Valtion taloudellinen vastuu

Valtion talousarviossa on varattava määräraha tässä laissa tarkoitettuihin tehtäviin.

[-]